

DATOS IDENTIFICATIVOS

Didáctica da lingua e a literatura infantil

Materia	Didáctica da lingua e a literatura infantil			
Código	P02G110V01404			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriidores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Agrelo Costas, María Eulalia			
Profesorado	Agrelo Costas, María Eulalia			
Correo-e	magrelo@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Esta materia le proporcionará al futuro docente conocimientos, estrategias y recursos para favorecer el desarrollo de la competencia comunicativa y literaria del alumnado de Educación Infantil. Así, se abordarán aspectos relacionados con la lengua oral, los inicios de la lectoescritura, la selección y análisis de obras literarias, la mediación lectora, las dramatizaciones, la escrita creativa... Todo esto será articulado desde procesos dinámicos, que requieran del papel activo del alumnado en la búsqueda de fuentes de referencia, análisis de contenido, diseño de propuestas, creación de recursos...			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

A1	Que os estudiantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vanguarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudiantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudiantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudiantes desenvolvan aquellas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensíons cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudiantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demás. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudiante como factores de educación das emocións, os sentimientos e os valores na primeira infancia
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacions de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B7	Coñecer as implicacions educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudiante e co conxunto das familias

B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudiantes
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C45	Coñecer a tradición oral e o folklore.
C46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C48	Afrontar situacíons de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións inter persoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os fundamentos lingüísticos, psicolingüísticos, sociolingüísticos e didácticos da aprendizaxe da lingua.	A1	B1	C42	D1
	A2	B2	C43	D2
	A3	B6	C44	D3
	A4	B11	C45	D5
	A5		C46	D6
			C47	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19

Coñecer a literatura infantil.	A1	B1	C42	D1
	A2	B2	C43	D2
	A3	B6	C44	D3
	A4	B7	C45	D5
	A5	B10	C46	D6
		B11	C47	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
Falar, leer e escribir correcta e adequadamente nas lingua	A1	B1	C42	D1
s da comunidade autónoma.	A2	B2	C43	D2
	A3	B6	C44	D3
	A4	B7	C45	D5
	A5	B11	C46	D6
			C47	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
Coñecer o currículo escolar das linguas.	A1	B1	C42	D1
	A2	B2	C43	D2
	A3	B6	C44	D3
	A4	B7	C45	D5
	A5	B11	C46	D6
			C47	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	A1	B1	C42	D1
	A2	B2	C43	D2
	A3	B6	C44	D3
	A4	B7	C45	D5
	A5	B11	C46	D6
			C47	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19

Organizar e planificar estratexias metodolóxicas para o ensino da comunicación oral.	A1	B1	C42	D1
	A2	B2	C43	D2
	A3	B6	C44	D3
	A4	B7	C45	D5
	A5	B11	C46	D6
			C47	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
Ser capaz de identificar o alumnado con problemas de linguaxe oral e escrita, así como orientar os pais e nais.	A1	B1	C42	D1
	A2	B2	C43	D2
	A3	B3	C44	D3
	A4	B4	C45	D5
	A5	B6	C46	D6
		B7	C47	D7
		B11	C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
Capacidade de relación e de comunicación.	A1	B3	C42	D1
	A2	B4	C43	D2
	A3	B5	C44	D3
	A4	B11	C45	D5
	A5		C46	D6
			C47	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
Capacidade para traballar en equipo.	A1	B5	C42	D1
	A2	B7	C43	D2
	A3	B11	C44	D3
	A4		C45	D5
	A5		C46	D6
			C47	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19

Capacidade de análise e síntese.	A1	B1	C42	D1
	A2	B2	C43	D2
	A3	B6	C44	D3
	A4	B7	C45	D5
	A5	B10	C46	D6
		B11	C47	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
			D14	
			D15	
			D16	
			D17	
			D18	
			D19	
Aprendizaxe autónoma.	A1	B1	C42	D1
	A2	B2	C43	D2
	A3	B3	C44	D3
	A4	B4	C45	D5
	A5	B5	C46	D6
		B6	C47	D7
		B7	C48	D8
		B10	C49	D9
		B11	C50	D11
			C51	D12
			C67	D13
			D14	
			D15	
			D16	
			D17	
			D18	
			D19	
Desenvolvimento da creatividade.	A1	B3	C42	D1
	A2	B4	C43	D2
	A3	B6	C44	D3
	A4	B7	C45	D5
	A5	B11	C46	D6
		C47	D7	
		C48	D8	
		C49	D9	
		C50	D11	
		C51	D12	
		C67	D13	
		D14		
		D15		
		D16		
		D17		
		D18		
		D19		

Contidos

Tema

1. FACTORES QUE DETERMINAN A ADQUISICIÓN E DESENVOLVEMENTO DA LINGUAXE INFANTIL.	1.-A familia. A escola. Análise da adquisición e desenvolvimento da linguaxe infantil. Etapas.
2. DIDÁCTICA DA COMUNICACIÓN ORAL.	2.-A linguaxe oral. Obxectivos. Situacións educativas para o desenvolvemento da linguaxe. Actividades para favorecer a comprensión e expresión oral. Recursos didácticos para estimular e potenciar a capacidade creativa da linguaxe.
3.DIDÁCTICA DA LECTOESCRITURA.	1.-Lectura e escritura. Obxectivos. Proceso de aprendizaxe da lectura. Proceso de aprendizaxe da escritura. A biblioteca de aula infantil. Habilidades metalingüísticas. Desenvolvemento da conciencia fonolóxica. Actividades e xogos lingüísticos.
4. A TRADICIÓN ORAL E O FOLCLORE E A SÚA DIDÁCTICA.	4.-A literatura infantil de tradición oral e a súa didáctica. A literatura infantil e as nenas e nenos. Valor do folclore como iniciación á literatura. Contidos de folclore. Poesía, xogo e canción. O cancionero infantil. Xogo dramático. Propostas didácticas.

5. A LITERATURA INFANTIL E A SÚA DIDÁCTICA.	5.-Poesía infantil e a súa didáctica. Obxectivos. Características e estruturas formais da poesía infantil. Propostas didácticas. O conto e a súa didáctica. Obxectivos. Características dos contos. Xéneros de contos. Como contar un conto. Estratexias e pautas para construir e inventar contos. Dramatización. Monicreques e marionetas. Propostas didácticas.
---	--

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	12	0	12
Obradoiro	7	16	23
Presentación	12	26	38
Eventos científicos	0	10	10
Aprendizaxe baseado en proxectos	12	28	40
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Traballo	5.5	17.5	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Actividades introductorias	Esta sesión servirá para presentarlle a materia ao alumnado.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos teóricos sobre a materia, así como presentación de estratexias, experiencias e recursos didácticos. Isto tamén se levará á práctica mediante a formulación de diferentes propostas de traballo.
Obradoiro	Realización de actividades prácticas ao redor da literatura de transmisión oral e os novos formatos (álbum silente, álbum ilustrado, libro-obxecto...).
Presentación	Exposición por parte do alumnado de temas sobre contidos da materia ou dos resultados de análises, tarefas, traballos, experiencias, prácticas etc.
Eventos científicos	Asistencia e participación en diferentes eventos vinculados coa materia, como é o caso do Salón do Libro Infantil e Xuvenil de Pontevedra.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A partir da selección de textos literarios, procederáse á súa reescritura para, posteriormente, seren dramatizados mediante o emprego de diferentes estratexias e recursos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Lección maxistral	O alumnado recibirá as orientacións pertinentes, así como as explicacións, materiais, recursos... que precise para afrontar as tarefas que se lle encomenden para esta metodoloxía/proba.
Obradoiro	O alumnado recibirá as orientacións pertinentes, así como as explicacións, materiais, recursos... que precise para afrontar as tarefas que se lle encomenden para esta metodoloxía/proba.
Presentación	O alumnado recibirá as orientacións pertinentes, así como as explicacións, materiais, recursos... que precise para afrontar as tarefas que se lle encomenden para esta metodoloxía/proba.
Aprendizaxe baseado en proxectos	O alumnado recibirá as orientacións pertinentes, así como as explicacións, materiais, recursos... que precise para afrontar as tarefas que se lle encomenden para esta metodoloxía/proba.
Probas	Descripción
Traballo	O alumnado recibirá as orientacións pertinentes, así como as explicacións, materiais, recursos... que precise para afrontar as tarefas que se lle encomenden para esta metodoloxía/proba.

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
--	-------------	---------------	---------------------------------------

Obradoiro	Realización de prácticas ao redor da literatura de transmisión oral e os novos formatos (álbum silente, álbum ilustrado, libro-objeto...).	20	A1	B1	C42	D1
			A2	B2	C43	D2
			A3	B3	C44	D3
			A4	B4	C45	D5
			A5	B5	C46	D6
			B6	C47	D7	
			B7	C48	D8	
			B11	C49	D9	
				C50	D11	
				C51	D12	
				C67	D13	
					D14	
					D15	
					D16	
					D17	
					D18	
					D19	
Presentación	Exposición por parte do alumnado de temas sobre contidos da materia ou dos resultados de análisis, tarefas, traballos, experiencias, prácticas etc.	15	A1	B1	C42	D1
			A2	B2	C43	D2
			A3	B3	C44	D3
			A4	B4	C45	D5
			A5	B5	C46	D6
			B6	C47	D7	
			B7	C48	D8	
			B10	C49	D9	
			B11	C50	D11	
				C51	D12	
				C67	D13	
					D14	
					D15	
					D16	
					D17	
					D18	
					D19	
Aprendizaxe baseado en proxectos	A partir da selección de lecturas literarias, realizarase unha reescritura textual, que ha de ser dramatizada.	25				
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas sobre contidos teóricos da materia. Ademais de comprobar o nivel de coñecementos, avaliarase a competencia do alumnado: - Para elaborar un discurso persoal coherente e correcto. - Para establecer relacions entre os conceptos, os núcleos temáticos, as reflexións teóricas, as aplicacións prácticas etc. - Para demostrar a capacidade de lectura comprensiva (interpretativa e crítica) sobre o que se pregunta. - Para plasmar o dominio da expresión escrita (estruturas sintácticas, precisión léxica, corrección ortográfica etc.).	20	A1	B1	C42	D1
			A2	B2	C43	D2
			A3	B6	C44	D3
			A4		C45	D5
			A5		C46	D6
					C47	D7
					C48	D8
					C49	D12
					C50	D13
					C51	D14
					D15	
					D16	
					D17	
					D18	
					D19	
Traballo	Realización dun traballo individual sobre a literatura de transmisión oral.	20	A1	B1	C42	D1
			A2	B2	C43	D2
			A3	B3	C44	D3
			A4	B4	C45	D5
			A5	B5	C46	D6
			B6	C47	D7	
			B7	C48	D8	
			B10	C49	D9	
			B11	C50	D11	
				C51	D12	
				C67	D13	
					D14	
					D15	
					D16	
					D17	
					D18	
					D19	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado que opte pola metodoloxía de **avaliación continua** (80% de asistencia):

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar cada un dos traballos que se indiquen e o exame.

Tamén se terá en conta a participación en eventos científicos (Congresos, Seminarios, Xornadas...).

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán de novo avaliadas na convocatoria de xullo.

Alumnado que opte pola metodoloxía de **avaliación global**:

Será avaliado mediante as mesmas probas e traballos expostos para o alumando presencial. Para a súa realización contará con documentos-guía no Moovi.

Comunicaralle á persoa docente a súa decisión de aterse á metodoloxía de avaliación global nas primeiras seis semanas de inicio do cuadrimestre para marcar un plan de traballo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade (<http://fccccd.uvigo.es/gl/docencia/exames>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CANTÓN MAYO, I. e PINO JUSTE, M., **Diseño y desarrollo del currículum**, Alianza Editorial, 2011

COLOMER, T. e outros, **Narrativas literarias en educación infantil y primaria**, Síntesis, 2018

DÍEZ DE ULZURRUN, A. (coord.), **El aprendizaje de la lectoescritura desde una perspectiva constructivista**, Graó, 2000

FONS, M. e PALOU SANGRÁ, J., **Didáctica de la lengua y la literatura en Educación Infantil**, Síntesis, 2016

GARCÍA PADRINO, J., **Historia de la literatura infantil y juvenil en la España actual (1939-2015)**, Marcial Pons, 2018

GUZMÁN, F., NAVARRO, M. e JIMÉNEZ, E., **Escritura y lectura en Educación Infantil. Conceptos, secuencias didácticas y evaluación.**, Pirámide, 2015

LLUCH, G., **Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes**, Ediciones Trea, 2010

RIPOLL, J. C. e G. AGUADO ALONSO, **Enseñar a leer. Cómo hacer lectores competentes**, EOS, 2015

ROIG RECHOU, B.-A. (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil Galega**, Xerais, 2015

SERRANO DÍAZ, N. (ed.), **Innovación docente universitaria en educación infantil**, Octaedro, 2016

Bibliografía Complementaria

ABELLEIRA BARDANCA, Á e I., **Os fíos de infantil**, Galaxia, 2017

ARIZPE, E. e STYLES, M., **Lectura de imágenes. Los niños interpretan textos visuales**, Fondo de Cultura Económica, 2004

ARNÁIZ, P., **La lectoescritura en la escuela infantil**, Aljibe, 2001

ARRIAZA MAYAS, J. C., **Cuentos para hablar y aprender**, CEPE, 2007

BADÍA, D., **Juegos de expresión oral y escrita**, Graó, 2009

BARQUÉS I TRENCHS, M., **600 juegos para educación infantil. Actividades para favorecer el aprendizaje de la lectura y la escritura**, CEAC, 2000

BETTELHEIM, B., **Psicoanálisis de los cuentos de hadas**, Crítica, 1986

BIGAS, M. e CORREIG, M., **Didáctica de la lengua en la educación infantil**, Síntesis, 2008

CALERO, A. e outros, **Acceso a la lectura en Educación Infantil**, Praxis, 1999

CERRILLO, P., **Literatura infantil y juvenil y educación literaria**, Cincel, 2007

CERVERA, J., **Cómo practicar la dramatización**, Cincel, 1981

COLOMER, T., **Introducción a la literatura infantil y juvenil actual**, Síntesis, 2010

GARCÍA TEIJEIRO, A., **A poesía necesaria**, Galaxia, 2014

GARRALÓN, A., **Leer y saber. Los libros informativos para niños**, Tarambana Libros, 2013

GIL C., **¡A jugar con los poemas! Taller de poesía para niños**, CCS, 2003

LLUCH, G. e ROIG RECHOU, B.-A. (coords.), **Para entenderse mellor. As literaturas infantís e xuvenís do marco ibérico. Monográfico de Boletín Galego de Literatura**, Universidade de Santiago, 2005

MONFORT, M. e JUÁREZ, A., **El niño que habla**, CEPE, 2008

MOYA GUIJARRO, A. J. e CAÑAMARES TORRIJOS, C. (coord.), **Libros álbum que desafían los estereotipos de género y el concepto de familia tradicional**, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2020

PINO JUSTE, M., **Metodologías activas como clave en los procesos de innovación en la escuela. En Miguel A. Santos Rego et al. Éxito educativo: claves de construcción y desarrollo (pp. 129-150)**, Tirant lo Blanch,

RODARI, G., **Gramática da fantasia**, Kalandraka, 2010

ROIG RECHOU, B.-A., LUCAS DOMÍNGUEZ, P. e SOTO LÓPEZ, I. (coords.), **Teatro infantil. Do texto á representación**, Xerais/LIJMI/Afundación, 2007

ROIG RECHOU, B.-A., SOTO LÓPEZ, I. e NEIRA RODRÍGUEZ, M. (coords.), **A poesía infantil no século XXI (2000-2008)**, Xerais/LIJMI/Afundación, 2009

TABERNERO SALA, R. (e.), **El objeto libro en el universo infantil**, Prensas de la Universidad de Zaragoza, 2019

TEJERINA, J., **Dramatización y teatro infantil**, Siglo XXI, 2004

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamentalmente para o seguimento da materia por parte do alumnado, para o desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedementais, así como para a avaliación.
